

*Text: Karin Bergström
Vid datorn: Anna Swan
Klipp o klistra: Yvonne Calles*

Kocka på skogen och TV debut i Göteborg.

Kocka, dvs. laga mat till skogsarbetare, ett arbete som förmodligen inte alls förekommer idag. Numer fungerar kommunikationerna och skogsbruket helt annorlunda.

Skriver här ned några minnesbilder berättade av en idag vital och engagerad kvinna, som jag mött. Att hon nu uppnått 80års ålder kan man inte tro, hon bär inga synliga spår av det strävsamma barndoms- och ungdomsliv hon skildrar.

Karin år 2000

Karin föddes som nr 7 av 10 syskon, 7 pojkar och 3 flickor i en by mellan Hoting och Dorotea i Lappland.

Hon mins sin skoltid som en fin tid och tyckte mycket om att "räkna". Att fortsätta studierna efter 7:e klass var inte möjligt för Karin, men vid 15-års ålder började hon sin 1-åriga utbildning på Husmodersskolan. Ett mycket trevligt och lärorikt år där de fick lära sig hemvård, barnavård, trädgårdsskötsel, sy, väva och laga mat m m.

De bodde på skolan, 2 flickor i varje rum, så även fritiden var en trevlig tid.

Efter det att skolan slutat i december 1950 arbetade Karin som kocka, d.v.s lagade mat till

skogskarlarna, som arbetade i skogen med timmerhuggning och körning under vintern.

Platsen var Bellviksskogen 1 mil från hembyn. Det var 16 karlar i arbetslaget och Karin var bara 16 år! Att det var en jobbig tid kan man förstå!

En arbetsdag började klockan 6 på morgonen och pågick till klockan 8 på kvällen.

Första måltiden kl 7 bestod av kokt potatis och stekt fläsk eller korv med sås.

Huvudmålet var kl 11 med både varmrätt och efterrätt.

Kl 15 varje dag serverades stekt sill och potatis och

kl 19 var sista måltiden gröt och mjölk.

Varje lördag och söndag byttes sill och potatis ut mot kaffe och hembakt vetebröd.

Det gick åt ganska många vetelängder!

Trägolvet skurades en gång per vecka.

Att det blev mycket disk vid alla dessa måltider kan vi förstå och Karin säger att ”nog var det tur att man var ung och stark”.

”Karlarna bar in ved och vatten och hjälpte mig ibland med att dra köttkvarnen”, berättar Karin.

Endast ett hembesök blev det under dessa 4 månader, det var i februari då karlarna skulle hem för att deklarerar.

Karin hade i ena hörnet av kojan en egen vrå, kockburen. Den var ungefär 2 x 2 m stor. Hon säger att ”det var tur att jag var van hemifrån att bo trångt”!

Ovanför draperiet på buren stod det en skylt ”Rör ej kockan”! Det var en skylt som också respekterades! Det var ett mycket bra arbetslag, inget bråk, inget kortspel om pengar, aldrig någon sprit. Så hon trivdes bra.

En dag, på fettisdagen, fick Karin besök av en annan kocka. Hon tjänstgjorde i en annan koja någon mil bort. Hon hade fått en fri dag och tog då skidorna och åkte på besök.

Maten inhandlades i Bellvik. Karin skickade med hästkarlarna en beställningslista vid de tillfällen då de körde timret ner till byn. De tog med maten vid tillbakaresan på kvällen. Mjölken kom i en

50-liters kruka och som förvarades i ett hörn i kojan. Det hände att mjölken frös när det var riktigt kallt ute, särskilt då det var lite mjölk kvar i krukkan. Potatisen kom i säckar och kött och fläsk i osttyckade bitar.

Lönen var ganska bra tyckte Karin, 1 krona per man/dag med fri mat och logi. Det blev 480 kr/månad. Som kocka betalade man ingen skatt.

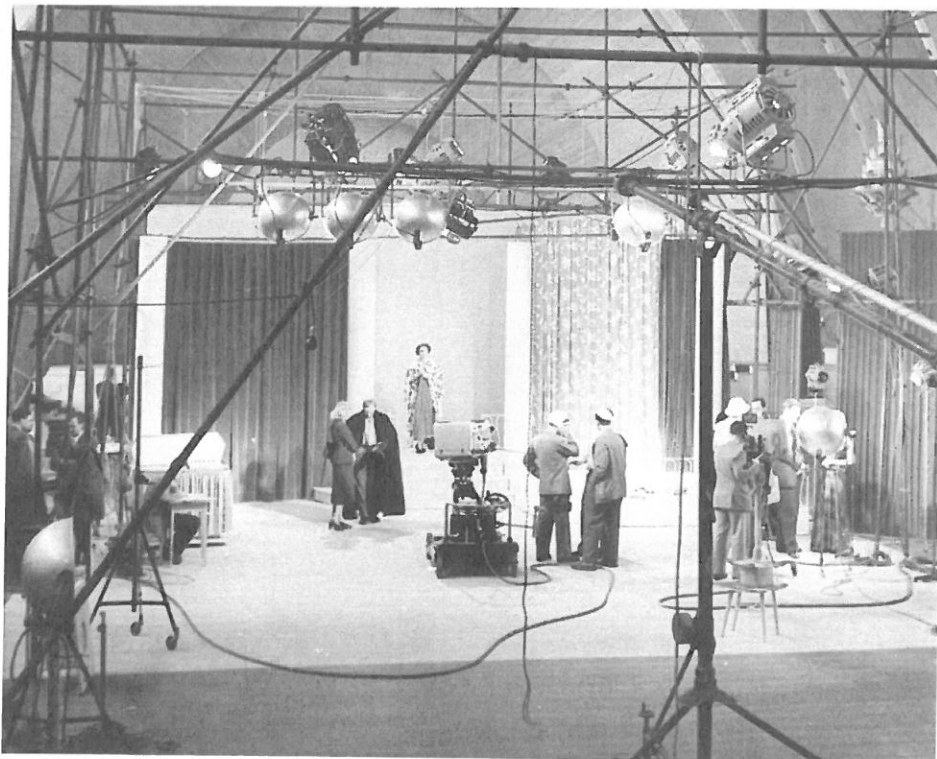
"När arbetet var klart på våren kunde jag köpa en cykel och en klocka samt återbetala 500 kronor som far och mor lånat mig, för att inköpa material under tiden på Husmodersskolan. Dessutom fick jag en slant över! Det var nog det bäst betalda jobbet på den tiden för en ung torparjanta".

Så småningom kom Karin till Dalarna, fick tillfälle att ta upp studier igen bl a. Handelsskola i Leksand och arbetade med olika kontorsarbeten där hennes "sifferintresse" kom till stor nytta.

Karin bildade familj och födde två barn. Hon ville dock gärna arbeta så mycket som möjligt. Med svärföräldrarnas hjälp och barnflickor kunde hon arbeta halvtid under åren med små barn. Nu i ett arbete som hon trivdes bra med, ett kontorsarbete med bl a bokföringsuppgifter i en tid innan datorerna kom till hjälp för att hålla reda på alla siffror mm.

År 1960 hände det att Karin fick göra en mycket trevlig resa till Göteborg och där medverka i ett TV-program som hette "Hemma". Programmet sändes på onsdagseftermiddagarna. Hon hade tidigare inspirerats på uppmaning i programmet att skriva och berätta om sitt deltidsarbete.

Detta resulterade i att Karin blev uttagen till att medverka i programmet. Det blev en mycket minnesvärd händelse.

Att för första gången åka tåg i första klass till Göteborg, bo på Park Avenys hotell i tre nätter, besöka Stora Teatern och Statsteatern. Se deras föreställningar och dessutom träffa skådespelarna efter teatern och äta supé med dem, det kunde man ju bara drömma om!

Karin, som aldrig besökt Göteborg tidigare blev guidad runt i staden, besökte hamnen och Göteborgs konstmuseum. På museet fick Karin en tavla som minne, "Flickan och ljuset" målad av Ivar Arosenius. Dessutom erhöll hon som gage för medverkan i TV-programmet 100 kronor!

Nedtecknat för DALARNAS KVINNOHISTORISKA FÖRENING

Foto: Privat, Karin Bergström